

9 Åbo i storfurstendömet Finland efter år 1809 : En kort översikt

ett storfurstendöme 4	suuriruhtinaskunta
en översikt 3	yleiskatsaus
en del 2	osa
ett rike 4	valtakunta
ett avstånd 5	välimatka
kort, -, -a	lyhyt
länge	kauan
både – och	sekä-että
fortare	nopeampi
enklare	yksinkertaisempi
färdas I	matkustaa, kulkea
till havs	meritse
till lands	maitse
snarare	pikemminkin
förena I	yhdistää
skilja II åt	erottaa
ett område 4	alue
förändras I	muuttua
en situation 3	tilanne
dra (o-a) IV	vetää
drogs upp	vedettiin
en riksgrens 3	valtakunnanraja
Bottniska viken	Pohjanlahti
ett krig 5	sota
förlora I	hävitä
östra	itäinen
en rikshalva	valtakunnanpuolisko
förvandlas I	muuttua
autonom, -t, -a	autonominen
vidsträckt, -, -a	laaja, laajalle ulottuva
rysk, -t, -a	venäläinen
i öster	idässä
sträcka II sig	ulottua
ända till	aina jhk saakka
sedan medeltiden	keskiajalta lähtien
bege (a-e) IV sig till	lähteä jhk
utomlands	ulkomaille; ulkomailla
påverka I ngt	vaikuttaa jhk
till en början	aluksi
nämnvärt	mainittavasti
en Åbobo 3	turkulainen
vardagsliv –et	arkielämä
i själva verket	itse asiassa
en förändring 2	muutos
förvånansvärd, -t, -a	hämmästyttävä
obetydlig, -t, -a	mitätön, vähäinen

följa II	noudattaa, seurata
en lag 2	laki
nämliken	nimittäin
inte heller	ei myöskään
en riksskilsmässa 1	valtakunnan hajoaminen
	Ruotsin menetti itäisen osan valtakuntaansa
	hävittyään sodan Venäjää vastaan.
på kort sikt	tässä: välittömästi
språkförhållanden, -a	kieliolosuhteet
göra det klart	tehdä selväksi
hålla (ö-å) kvar	säilyttää, pitää ennallaan
en administration 3	hallinto
bildning, -en	koulutus, sivistys
undervisa I	opettaa
handla I	ostaa, tehdä ostoksia
fortfarande	edelleen, jatkuvasti
ett mynt	raha, kolikko
predika I	saarnata
en präst 3	pappi
en församling 2	seurakunta
en medlem 2	jäsen
som modersmål	äidinkielenä
geografisk, -t, -a	maantieteellinen
rikshuvudstad 3	valtakunnan pääkaupunki
betydligt	merkittävästi
lång längre längst	pitkä, pidempi, pisin
trots detta	tästä huolimatta
en betydelse 3	merkitys
för en tid	joksikin aikaa
i början av ngt	jkn alussa
stor större störst	suuri, suurempi, suurin
en funktion 3	toiminta, tehtävä
sköta II	hoitaa
hade skötts från Sthlm	oli hoidettu Tukholmasta käsin
en institution 3	laitos
placera I	sijoittaa
naturlig, -t, -a	luonnollinen
en lösning 2	ratkaisu
med tanke på ngt	ottaen huomioon, jtkn ajatellen
viktig, -t, -a	tärkeä
ett universitet 5	yliopisto
samlas I	kokoontua
en ledning 2	johto
inte längre	ei enää
en kyrka 1	kirkko
en del 2	osa
en (ärke)biskop 2	(arkki)piispa
ett stift 5	hiippakunta
evangelisk-luthersk	evankelis-luterilainen

ett residens 5	virka-asunto, residenssi
Biskopsgatan	Piispankatu
i närheten av ngt	jnk:n läheisyydessä
kunglig, -t, -a	kuninkaallinen
en akademi 3	akatemia
kejserlig, -t, -a	keisarillinen
stätlig, -t, -a	komea
bygga II	rakentaa
redan	jo
stod färdigt	oli valmiina
ett observatorium 3	tähtitorni
Vårdberget	Vartiovuori
tillräckligt	tarpeeksi
en tjänsteman 5	virkamies
en förvaltning 2	hallinto
utvidga I	laajentaa
utbildning, -en	koulutus
däribland	tässä:kuten esim.
språkundervisning	kielenopetus
tidigare	aikaisemmin
studera I	opiskella
i huvudsak	pääasiassa
hebreiska, -n	heprean kieli
grekiska, -n	kreikan kieli
latin, -et	latinan kieli
tyska, -n	saksan kieli
engelska, -n	englannin kieli
ryska, -n	venäjän kieli
Ryssland	Venäjä
först långt senare	vasta paljon myöhemmin
räcka II	kestää, jatkua
finska, -n	suomen kieli
svenska, -n	ruotsin kieli
synlig, -t, -a	näkyvä
en folkgrupp 3	kansanryhmä
särskilt	erityisen
talrik, -t, -a	lukuisa
en garnisonsstad 3	varuskunta kaupunki
dryg, -t, -a	runsas
en invånare 5	asukas
knappast	tuskin
ovanlig, -t, -a	epätavallinen
man hörde talas	kuultiin puhuttavan
en trupp 3	joukko-osasto; miehistö
trupper	joukot, armeija
för det mesta	enimmäkseen
på landsbygden	maaseudulla
återvända II	palata
fram till dess	siihen saakka

en kasern 3	kasarmi
en handelsman	kauppias, kauppamies
en hantverkare 5	käsityöläinen
en gård 2	piha, talo, maatila
innebära (a-u)	merkitä, aiheuttaa
nära	lähellä
så småningom	vähitellen
en ortodox kyrka	ortodoksinen kirkko
en sed 3	tapa, tottumus
ett språk 5	kieli
mötas II	kohdata, tavata
en konflikt 3	riita, selkkaus, ristiriita
komma i konflikt med ngn	joutua riitaan jkn kanssa
möjlig, -t, -a	mahdollinen
trots allt	kaikesta huolimatta
relativt	suhteellisen
fredlig, -t, -a	rauhanomainen, rauhallinen
komma på kollisionskurs	joutua riitoihin
en borgare 5	porvari
klaga I över	valittaa jstk
inkvartering, -en	majoittaminen
en soldat 3	sotilas
en börda 1	taakka
ekonomisk –t –a	taloudellinen
en student 3	ylioppilas
slåss (o-a) IV	tapella
en gesäll 3	kisälli
hamna i slagsmål	joutua tappeluun
uppenbar, -t, -a	ilmeinen
närvaro, -n	läsnäolo
berika I	rikastuttaa
ett sällskapsliv 5	seuraelämä
ett nöjesliv 5	huvielämä
officer officer(e)n, pl officerare	upseeri
praktig, -t, -a	komea
en uniform 3	univormu
officer i uniform	virikapukuinen upseeri
en färg 3	väri
en gatubild 3	katukuva
ordna I	järjestää
en fest 3	juhla
en bal 2	tanssiaiset
ivrig, -t, -a	innokas
delta (o-a) IV i ngt	osallistua jhk
en föreställning 2	näytös, esitys
en konsert 3	konsertti
kulturliv, -et	kulttuurielämä
mångsidig, -t, -a	monipuolinen

Åbo förlorar sin ställning som Finlands huvudstad

en ställning 2	asema
trots att	siitä huolimatta että
i praktiken	käytännössä
fungera I	toimia
en tyngdpunkt 3	painopiste
politisk, -t, -a	poliittinen
ekonomisk, -t, -a	taloudellinen
ganska snart	aika pian
flyttas I	siirtää, muuttaa
österut	itään päin
inåt	sisään päin
mångspråkig, -t, -a	monikielinen
en metropol 3	metropoli, suurkaupunki;pääkaupunki
locka I till sig	houkutella luokseen
påpeka I	huomauttaa
ett centralt läge	keskeinen sijainti
numera	nykyään
en gränsstad 3	rajakaupunki
sakna I ngt	puuttua; kaivata jtkn
tillförlitlig, -t, -a	luotettava
ett försvar 5	puolustus
en ledare 5	johtaja
ogilla I ngt	olla pitämättä jstck ; paheksua
livlig, -t, -a	vilkas
visa I	näyttää
myndigheter, -na	viranomaiset
banden till Sverige	siteet Ruotsiin
bryta IV (ö-u) IV	murtaa; murtua
det dagliga livet	arkielämä, jokapäiväinen elämä
på gräsrotsnivå, -n	ruohonjuuritasolla
såväl – som	sekä – että
klarna I	kirkastua, valjeta, selkiintyä
ett förslag 5	ehdotus
lägga IV (a-a)fram	ottaa esiin, esittää
bland andra	muiden muassa
Borgå	Porvoo
Tavastehus	Hämeenlinna
ett val 5	valinta
falla IV (ö-a)	tässä: osua
på den tiden	siihen aikaan
obetydlig, -t, -a	merkityksetön
brinna IV (a-u) ned	palaa (perustuksiaan myöten)
hade att göra med	johtui siitä että, oli kiinni siitä että
färdig, -t, -a	valmis
en befästning 2	linnoitus
Sveaborg	Suomenlinna
som ansågs kunna	jonka katsottiin voivan

försvara I	puolustaa
framför allt	ennen kaikkea
en brand 3	tulipalo
bygga II upp	pystyttää, rakentaa
från grunden	alusta
monumental, -t, -a	valtava, mahtava
avspegla I	kuvastaa
en uppgift 3	tehtävä
lämpa I sig	soveltua
ske III	tapahtua
stegvis	asteittain
i jämförelse med ngt	jhk verrattuna
skulle räcka	kestäisi
ända till ngt	aina jhk saakka
innan	ennen kuin
befolkningsmängd, -en	väestömäärä
en byggnad 3	rakennus
färdigbygg/d, -t, -da	valmiiksi rakennettu
kring	ympärillä
ta IV (o-a) form	muotoutua, hahmottua
senatshuset	senaatintalo
följa II	seurata
en efter en	yksi toisensa jälkeen
kvar	jäljellä
en ärkebiskop 2	arkkipiispa
Finska Hushållningssällskapet	Suomen Talousseura
en akademi 3	akatemia
ursprunglig, -t, -a	alkuperäinen
en plan 3	suunnitelma
en händelse 3	tapahtuma
leda II till ngt	johtaa jhkn
vid niotiden	yhdeksän aikoihin
fatta I eld	syttyä tuleen
en höskulle 2	heinäparvi
Aningaisbacken	Aninkaistenmäki
nuvarande	nykyinen
Trätorget	Puutori
förr i tiden	ennen vanhaan
en stadsbrand 3	kaupunkipalo
vara van, -t, -a	olla tottunut
försöka II	yrittää
hindra I	estää
en ansträngning 2	ponnistus, vaiva
släcka II	sammuttaa
eld, -en	tuli
åtminstone	ainakin
en spridning 2	leviäminen
visa I sig	osoittautua
denna gång	tällä kertaa

förgäves	turhaan
en sluttning 2	rinne
ett hav av rök och lågor	savu –ja liekkimeri
stark, -t, -a	vahva
en vind 2	tuuli
inte ens	ei edes
hejda I	estää
framfart, -en	raju leviäminen ; eteneminen
utan	vaan
snart	pian
stå i lågor	olla liekeissä
efter att ha slagit	lyötyään
en sista gång	viimeisen kerran
störta I	sortua; suistua; syöksyä
en klocka 1	kello
hela den övre delen	koko yläosa
ett torn 5	torni
mark, -en	maa
medan	sillä aikaa kun , samalla kun
fortsätta IV (a–a)	jatkaa
vidare	edelleen
längs	pitkin
en åstrand 3	jokiranta
Kaskisbacken	Kaskenmäki
först	vasta
eldsvåda, -n	tulipalo
under kontroll	hallinnassa
en stadsbo 3	kaupungin asukas
förstörelse, -n	tuho
på Aura ås västra sida	Aurajoen länsipuolella
en bebyggelse 3	asutus
hade skadats av elden	oli tulen vahingoittama
helt och hållet	täysin, kokonaan
lida IV (e-i)	kärsiä, sietää
en skada 1	vahinko
betydande	huomattava
skona I	säästää
bland	joukossa
klara I sig	selviytyä
tack vare ngt	jkn ansiosta
ett läge 4	sijainti, tilanne
en stuga 1	tupa, mökki
bakom	takana
har bevarats	on säilynyt
utgöra	olla, muodostaa
Klosterbackens museum	Luostarivuoren museo
som helhet	kokonaisuudessaan
förödande	tuhoisa
enligt beräkningar	laskelmien mukaan

något mer än
en fjärdedel
oskadd/oskudad
återuppbyggnad, -en
komma IV (o-o) igång
ett utseende 4
annorlunda än
intill
för att förhindra
uppstå IV (o-å)
i framtiden
bygga i sten
på längre avstånd från
anlägga IV (a-a)
en rutplan 3
en tyngdpunkt 3
en trakt 3
Salutorget
förlora I
i förhållande till ngt
besulta I
det intellektuella livet
vara intresserad av ngt
en centralort 3
ett samhälle 4
symbolisera I
det västerländska arvet
en lag 2
ett kulturarv 5
den kristna tron
ett bevis 5 på ngt
sträcka II ut sig

vähän enemmän kuin
neljäosa
vahingoittumaton
uudelleenrakentaminen
päästä käyntiin, lähteä liikkeelle
ulkonäkö
toisenlainen kuin
vieressä, viereen, lähelle
estääkseen
syntyä
tulevaisuudessa
rakentaa kivistä
pitemmän välimatkan päähän
perustaa, panna toimeen
ruutukaava
painopiste
seutu
Kauppatori
menettää, kadottaa
suhteessa jhkn
päättää
älyllinen, henkinen elämä
olla kiinnostunut jstk
keskuspaikka
yhteiskunta; yhteisö
symboloida
länsimainen perintö
laki
kulttuuriperintö
kristinusko
todiste, osoitus jstk
ulottua